

Tjála • Notat

Gesi/Til: «TilSbr_Navn»

Mijá siev./Vár ref: 13/1424 - 2

Bve./Dato: 01.07.2013

Høringssvar - NOU 2013:4 Kulturutredningen 2014

Sametinget vil med dette gi følgende høringsuttalelse til NOU 2013:4 Kulturutredningen 2014:

Innledning

Innledningsvis viser Sametinget til vårt innspill til Kulturutredningsutvalgets arbeid. I innspillet viste vi til statlige myndigheters overordnede ansvar for å legge forholdene til rette slik at det samiske samfunn skal kunne styrke og utvikle sitt språk, kultur og samfunnsliv. Videre argumenterte Sametinget blant annet for behovet for en økt satsning på samisk kunst og kultur gjennom økt økonomisk handlingsrom for Sametinget, og tilfredsstillende rammebetingelser for samiske kulturinstitusjoner. I innspillet ble det også fokusert på viktigheten av at samisk kunst og kultur, og dens skapere, utøvere og formidlere, inkluderes naturlig i ulike offentlige satsninger, program og tiltak.

Sametinget gjenkjenner og kan trekke paralleller til samiske forhold for flere av de generelle situasjonsbeskrivelsene, utfordringene og anbefalingene som på en innsiktsfull måte gjennomgås i Kulturutredningen 2014.

Sametingsrådet beskriver og drøfter lignende forhold, som økt fokus på innhold, aktivitet, kunstnerisk og faglig kvalitet, kunstnernes vilkår, m.m., i sin *Sametingsmelding om samisk kunst og kultur*, som ble lagt frem i februar 2013, og vedtatt av Sametingets plenum i juni. Hovedmålet i meldingen er et levende og mangfoldig samisk kunst- og kulturliv av god kvalitet som er tilgjengelig for alle. På bakgrunn av utfordringene vi har i kulturpolitikken, er fire innsatsområder prioritert i meldingen:

1. Tydeligere ansvar for samisk kultur
2. Bedre rammevilkår for samiske kunstnere
3. Samiske kulturinstitusjoner som arena for formidling og opplevelse av samisk kultur.
4. Verdiskaping og vekst i kulturnæringer

Det samiske samfunn har gjennomgått og er fortsatt inne i en samfunnsbyggende fase, der basisområder innenfor kultur og språk, herunder oppbygging av samiske institusjoner og kulturell infrastruktur, har vært prioritert og fortsatt må prioriteres. Sápmi er geografisk langstrakt og mangfoldig. Institusjonsoppbygging er grunnleggende for ivaretagelse og utvikling av det samiske samfunnet og det samiske demokratiet. Institusjonene er samiske fyrtårn og nav i sine lokalsamfunn.

Nasjonalt og regionalt i Norge har det blitt bygget en rekke kulturbygg, og mange steder kan det være behov for en fokusdreining mot innhold og aktivitet, slik Kulturutredningen drøfter. I Sápmi er det fremdeles et stort behov for nye samiske kulturbygg. Aktivitetsnivået ved flere samiske institusjoner er høyt, men begrenses i noen tilfeller av mangel på tilfredsstillende lokaler som oppfyller faglige krav, samt at det hersker plassmangel. Ett eksempel er virksomheten ved Saemien Sijte i Snåsa. Det er behov for en snarlig avklaring for nytt bygg for Saemien Sijte. Et annet eksempel er nytt teaterbygg for det samiske nasjonalteateret Beaivváš Sámi Našonálateáhter.

I tillegg er det behov for tilfredsstillende gjenstandsmagasiner for å kunne forvalte den samiske kulturarven som ennå ikke er tilbakeført, jfr. rapporten ”Bååstede – tilbakeføring av samisk kulturarv”. Ved en realisering av nye bygg som f.eks ved Saemien Sijte vil denne utfordringen kunne løses for det sørsamiske området.

Generelt

Sametinget vil berømme utvalgets arbeid. NOUen er solid og velskrevet, og gir en innsiktsfull gjennomgang av kulturpolitikken og kulturløftet 1 og 2. Kulturens egenverdi og dens rolle og betydning for samfunnet for øvrig kommer tydelig frem.

Vi savner imidlertid mer fokus på samiske forhold og samiske perspektiv, og hadde gjerne sett at flere av våre innspill ble reflektert i Kulturutredningen. Samisk kultur er en del av kulturen og kulturarven i Norge.

Grunnlaget for regjeringens samepolitikk er at staten Norge er etablert på territoriet til to folk, nordmenn og samer. Norge har derfor et særskilt ansvar for utvikling av samenes språk, kultur og levekår. Grunnlovens § 110a pålegger statens myndigheter å legge forholdene til rette for at den samiske befolkning skal kunne sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv. Også ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater, FNs urfolkserklæring og de folkerettslige forpliktelsene overfor samene som urfolk, legger føringer på norsk samepolitikk, herunder den samiske kultur- og språkpolitikken.

Vi vil også understreke at samene ikke bare er en (kulturell) minoritet, men et *urfolk* i Norge. I kap. 11.17.1 Utvalgets vurdering, står det at ”*Utvalget anser det som viktig at den samiske urbefolkningen og andre kulturelle minoriteter gis mulighet til å fremme egen kultur gjennom utvikling av kulturinstitusjoner og kulturarenaer i fremtiden. Samtidig reiser dette et dilemma vi har vært inne på i tidligere kapitler: Hvor langt skal kulturpolitikken gå i retning av å la ulike grupper i samfunnet få forvalte sin kultur og kulturarv med grunnlag i sin egenart? Utvalget vil derfor understreke betydningen av å etablere kulturelle fellesarenaer der majoritet og minoritet møtes for kulturell utveksling*”.

For Sametinget er det et sentralt poeng at samene som *urfolk* i Norge gis muligheten til å fremme egen kultur blant annet gjennom utvikling av kulturinstitusjoner og kulturarenaer i fremtiden, og at vi får forvalte vår kultur og kulturarv også med grunnlag i vår egenart. Samtidig er vi enig i betydningen av å etablere kulturelle fellesarenaer for kulturell utveksling, hvor blant annet majoriteten kan ta del i og oppleve minoritetenes kulturuttrykk.

Kulturelt mangfold

De etablerte rettferdighetsmålene i kulturpolitikken, oppsummeres av utvalget i begrepet ”kulturelt medlemskap”, som viser til at alle grupper i samfunnet må gis mulighet til å utvikle kulturen de forstår seg selv gjennom, samtidig som de gis mulighet til å delta på kulturelle fellearenaer. Sametinget er enig i utvalgets oppfatning av at man bør videreføre den todelte strategien med å bygge opp kulturinstitusjoner og arenaer for minoriteter, samtidig som man søker å gjøre de store kulturinstitusjonene mer inkluderende (jf. kap. 13.3). Dette må også omfatte samiske kulturinstitusjoner, arenaer, og kunst- og kulturuttrykk.

Sametinget er også enig i at kulturelt mangfold bør være en selvfølgelig del av det offentlig finansierte kulturlivets virksomhet og ligge i grunnen for kulturpolitikken (jf. kap. 11), slik at blant annet kulturinstitusjonene i større grad må gjenspeile det kulturelle mangfoldet i befolkningen med hensyn til publikum, rekruttering av ansatte, programmering, m.m. Utvalget ser som nødvendig at de store kulturinstitusjonene blir reelt sett åpne for alle grupper i samfunnet.. Dette er noe Sametinget også omtaler i vår melding om samisk kunst og kultur. Det bør for eksempel være mulig, og selvfølgelig, å kunne se et samisk teaterstykke på Nasjonalteateret, eller se en samisk kunstutstilling på Nasjonalgalleriet

Samisk språk

Utvalget påpeker at de samiske språkene er under et særlig press, både i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv (kap. 11.7.4). Sametinget støtter og vil sterkt fremheve utvalgets oppfatning om at det er et viktig kulturpolitisk ansvar å sørge for en styrkning av disse språkene i årene som kommer.

Økonomiske virkemidler

Utredningen viser til at kulturpolitikken i Norge i vesentlig grad uttrykkes gjennom bruken av økonomiske virkemidler. Sametinget har ved gjentatte anledninger påpekt behovet for at de økonomiske rammene for samisk kunst- og kulturutvikling økes betydelig, slik at samisk kunst og kultur kan ha de samme utviklingsmuligheter som øvrig kunst- og kulturliv i Norge. Utvalget har pekt på at det å føre en offensiv kulturpolitikk er en nødvendig oppgave for offentlige myndigheter. Som gjengitt i kapittel 11.17 i Kulturutredningen, stiller Sametinget spørsmål ved om de økonomiske rammene, og føringene for disse, fra staten er gode nok til at Sametinget kan føre en aktiv, offensiv og selvstendig kulturpolitikk.

Utvalget kommenterer tabellene 11.28. og 11.29 *Fordeling av bevilgninger –allmenne kulturformål 2005-2013*, med at Sametinget har hatt en bra realøkning ("friske midler") i årene 2007-2010, men omtrent ingen vekst de siste tre årene. Sametinget er positiv til lanseringen av en samisk språk- og kulturpakke på 10 millioner kroner årlig over fem år som kom i statsbudsjettet for 2013. Behovet er likevel betydelig større; bare for 2014 ser Sametinget behovet for en økning på 51,5 millioner på kulturfeltet.

Samisk kultur er nevnt både i Soria Moria-erklæringen og i Kulturløftet I og II. I Kulturløftet II, punkt 13 står det: «Samisk kultur skal bevares og videreutvikles. Gjennomføre et samisk kulturløft ved å øke kulturbevilgningen til Sametinget. Samisk språk skal styrkes.» I kapittel 11.18 Konklusjon: Den statlige kulturpolitikken etter 2005, skriver utvalget at *"de fleste punktene i Kulturløftet I og II inneholder løfter om økt satsing på ulike uttrykksformer og typer kulturvirksomhet. Målene er uttrykt i omtrentlige termer, om at det skal «satses» på et kulturområde eller at det skal få et «løft». I de fleste tilfellene kan disse målene sies å være oppnådd"*, også *"..målet om økte kulturbevilgninger til Sametinget"*. Hvis man isolert sett tar utgangspunktet i situasjonen før kulturløftet 1, hvor samisk kultur over mange år langt fra kan sies å ha hatt tilfredsstillende rammebetingelser for bevaring og videreutvikling og hvor kulturbevilgningene til Sametinget var underfinansiert, så kan man si at et omtrentlig/vagt formulert mål om å øke kulturbevilgningene til Sametinget, styrke samisk språk og at samisk kultur skal bevares og videreutvikles, er oppnådd. Tar man derimot utgangspunkt i de samiske forventningene til kulturløftet 1 og 2, og i de reelle behovene i det samiske samfunn, så kan målet ikke sies å være oppfylt.

Nasjonale mål for kulturpolitikken

Sametinget stiller seg bak utvalgets valg og definisjon av målene for kulturpolitikken; demokrati, rettferdighet og mangfold. Se også våre kommentarer ovenfor.

Sametinget er enig i utvalgets påpeking av at å opprettholde og styrke den kulturelle infrastrukturen er å styrke demokratiet. Det gjelder institusjoner, organisasjoner og andre kulturvirksomheter på nasjonalt og regionalt nivå, og aktiviteter som utspiller seg i og rundt det lokale kulturlivets institusjoner.

Kunnskapsbasert kulturpolitikk

Sametinget støtter påpekingen av behovet for en kunnskapsbasert kulturpolitikk, for mer og bredere kunnskap for utvikling av kulturfeltet. Forskningsinnsatsen på det kulturpolitiske området må styrkes. I samiske sammenheng har det eksistert lite systematisk statistikk og kunnskap om samiske

samfunnsforhold, kulturfeltet inkludert. Det er behov for mer forskning for å møte fremtidens utfordringer.

Kulturpolitikens lovgrunnlag

Sametinget ser med interesse på utvalgets forslag om å ta kultur inn i Plan- og bygningsloven på linje med folkehelse. Dette vil være med på å sikre og styrke kulturfeltets plass i kommunal kulturforvaltning, ved at kultur forankres i fylkes- og kommuneplaner. Samtidig må roller og ansvar klargjøres, og forvaltningen må styrkes slik at det er tilstrekkelige administrative ressurser til å følge opp en slik endring. I Plan- og bygningslovens paragraf § 3-1 er det trukket fram noen viktige samfunnshensyn som planleggingen skal ivareta. Et av disse er å sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv. Sametinget har utarbeidet en egen veileder for sikring av naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv ved planlegging etter plan- og bygningsloven (plandelen). Med veilederen definerer Sametinget sin nye rolle og sine oppgaver etter plan- og bygningsloven.

Sametinget er enig i utvalgets syn på at grunnlaget for bred deltakelse i kulturlivet legges i den enkeltes lokalsamfunn. Sametinget ser med interesse på forslaget om å styrke kulturloven med nye plan- og ansvarsbestemmelser, som gjør den til et aktivt verktøy – dvs. med bestemmelser som gir kommuner og fylkeskommuner ansvar for å utvikle planstrategier på kulturområdet. Dette må omfatte bestemmelser om inkludering av samisk kultur.

Bærekraftig kunstnerpolitikk

Sametinget kan dele utvalgets syn om behovet for klarere politiske grep for å møte kulturpolitiske utfordringer knyttet til kunstnerens levekår, og en bærekraftig kunstnerpolitikk for fremtiden (jf. bl.a. kap. 13.4). Det må tas høyde for at situasjonen for samiske kunstnere og deres muligheter for å leve av sin kunst også kan berøres av andre utfordringer i tillegg til de mer generelle. Geografi, demografi, publikumsgrunnlag og markedstilgang kan være noen eksempler. Det finnes også nasjonalt en rekke ordninger for kunstnere som bidrar til bedre rammevilkår eller muligheter for å promotere og formidle deres kunst. Noen av disse inkluderer imidlertid ikke samiske kunst og kulturprosjekter ved at de tar utgangspunkt i kun norsk språk og kultur. Et eksempel er NORLA (Norwegian Literature Abroad), hvor deres ordning for oversettelse av litteratur har forutsatt at litteraturen er utgitt på norsk. Dette betyr at den samiskspråklige litteraturen har vært utestengt fra muligheten for å motta støtte over denne ordningen til å bli oversatt til andre språk.

Sametinget signaliserte i meldingen om samisk kunst og kultur en mer aktiv politikk overfor de samiske kunstnerne. Hovedmålet er at et mangfold av samiske kunst- og kulturuttrykk av god kvalitet skapes, utøves, formidles og oppleves. Gode og forutsigbare rammevilkår for kunstnerne, samarbeid gjennom Kunstneravtalen og tilrettelegging for sterke og aktive samiske kunstnerorganisasjoner er noen delmål og strategier. Tilfredsstillende økonomisk handlingsrom for Sametinget er en viktig faktor for å nå målsetningene.

Det er mange tema i Kulturutredningen som vi kunne ønske å kommentere særskilt. Vi har av plasshensyn valgt å gjøre et lite utvalg; litteratur, film og den digitale framtida.

Samisk og urfolks film opplever økt internasjonal og nasjonal interesse. Det bør tilrettelegges på flere områder for at flere samiske filmprosjekt kan realiseres, og for at samiske film-miljøer får forutsigbare og tilfredsstillende rammer, herunder å sikre drift av Internasjonalt Samisk Filmsenter. Den regionale filmsatsningen generelt bør styrkes.

Teksting og dubbing av film og tv for samiske barn er et viktig kultur- og språkpolitisk tiltak. Vi viser i den forbindelse til Forskrift om film og videogram, § 3-2. Bruk av avgiftsmidlene, hvor det nevnes ulike tiltak innen film- og videogramsektoren avgiftsmidlene skal brukes til. Teksting og dubbing av film for barn på samisk er nevnt som et av disse tiltakene. Sametinget vil understreke nettopp teksting og dubbing av film for barn på samisk som et særskilt hensyn og satsningsområde som i denne sammenheng bør prioriteres.

Utviklingen innen digitale medier går raskt. Det er behov for økt fokus på mulighetene og utfordringene i digitaliseringen av kulturlivet. Sametinget ser utfordringer i møtet med den digitaliserte framtida. Vi ser blant annet økning i antall søknader til våre søkerbaserte ordninger innen språk og kultur til gode tiltak som skal møte dagens og morgendagens digitaliserte verden. Utvikling av slike prosjekter er ekstra kostnadsbærende, da de ofte skal utvikles på flere samiske språk og med egne samiske bokstaver. Eksempler på dette er bok-apper, nettbrettspill, samiskspråklig nett-tv og lignende. Det behøves en ekstra innsats for å møte framtida med dens digitaliserte verktøy, og særlig gjelder dette for samiske barn og unge. Det må tilrettelegges for at digitale medier på samiske språk likeverdig kan delta i utviklingen. Nye sosiale medier, som for eksempel You Tube og Facebook, er med på å synliggjøre, bevisstgjøre og motivere til bruk av samisk språk. Disse arenaene er dynamiske og inkluderende, også for de som ikke behersker språket så godt. Sametinget vil fremheve prosjektet Nuoraj-TV, et nettbasert tilbud for og med samiske unge på lulesamisk, og med ambisjoner om utvidelse til også sørsamisk.

Også digitaliseringsarbeidet på ABM-feltet berører samisk kultur. For eksempel det å ta i bruk nye tekniske muligheter for bevaring og formidling av kulturarv. Sametinget har blant annet vært opptatt av å få på plass Primus på samisk.

Sametinget er stort sett alene om å gi støtte til samiskspråklig litteratur. Dette er en utfordring når det gjelder å gi samiske forfattere tilfredsstillende rammevilkår. For å styrke samisk språk, stimulere til leselyst og bidra til gode rammevilkår for samiske forfattere, må det sikres utgivelser av samiskspråklig litteratur på de samiske språkene. Det er videre behov for tiltak for å rekruttere nye samiskspråklige forfattere. Oversetting til samisk av populærlitteratur for barn og unge er også et tiltak som vil stimulere leselyst og styrke samisk språk.

Lokalt kulturløft

Kulturutredningen setter et sterkt fokus på behovet for et lokalt kulturløft og økt fokus på den kulturelle grunnmuren, med kulturskole, bibliotek og fritidsklubber. Mye av den lokale kulturaktiviteten er dugnadsbasert og drives av ildsjeler og frivillige lag og foreninger, også i samiske områder. Et lokalt kulturløft må også ha fokus denne gruppen.

I kapittel 15 Styrk den kulturelle grunnmuren – et løft for det lokale kulturlivet, sies det at med den kulturelle grunnmuren siktes det til den kulturelle infrastrukturen som gir hele befolkningen tilgang til kunst- og kulturfaglig kompetanse, deltakelse og opplevelse. Utvalget anser kunst- og kulturfag i opplæringen, kommunalt og frivillig fritidstilbud og lokalsamfunnets kulturelle arenaer som hjørnesteiner i den kulturelle grunnmuren. Sametinget mener at den kulturelle infrastrukturen og den kulturelle grunnmuren med lokalsamfunnets kulturelle arenaer i samiske områder må gis et samisk innhold, dersom målene om tilgang for hele befolkningen til kunst- og kulturfaglig kompetanse, deltakelse og opplevelse, skal nås.

Den kulturelle grunnmuren må sikres og styrkes, og bør også kunne tilby et samisk innhold i samiske områder og byer med stor samisk befolkning. Sametinget er allerede, og ønsker fortsatt å være, en bidragsyter til dette. Sametinget, kommunene og fylkeskommunene må gis handlingsrom for et lokalt kulturløft.

Bedre rammevilkår for de samiske kunstnerne gir forutsigbarhet og ringvirkninger til å kunne bygge opp den kulturelle infrastrukturen i det samiske samfunnet og samfunnet for øvrig. Det øker produksjonen av kunst og kultur, og gir aktiviteter og opplevelser som kommer publikum til gode.

De omreisende samiske bokbussene bidrar til at samisk litteratur, m.m. når ut til mange brukere. En videre drift og utvikling av bokbussene må sikres.

De kommunale kulturskolene er gode tilbud for barn og unge, og bør gis forsvarlige rammer for drift. I samiske områder bør det også gis tilbud om samiske kulturaktiviteter i kulturskolene.

Den Kulturelle skolesekken er en inngangsport til et mangfold av kulturopplevelser for mange barn og unge. Sametinget er enig i utvalgets ønske om en sterkere satsning på ordningen. Samisk kultur må i enda større grad bli en naturlig og integrert del av ordningen.

Sametinget verken kan eller vil ha ansvaret for samisk kunst og kultur alene. Nasjonale, regionale og lokale myndigheter har også ansvar for at samisk kunst og kultur har de samme utviklingsmulighetene som øvrig kunst- og kulturliv i Norge. Vi har flere gode eksempler på at regionale myndigheter tar dette ansvaret. Sametinget har imidlertid også opplevd at når Sametinget får forvaltningsansvar for ordninger innenfor samisk kultur, så har regionale og lokale myndigheter trukket seg ut. Regjeringen skal ivareta et selvstendig ansvar for samisk kultur gjennom regjeringens overordnede, nasjonale kulturpolitikken (jf. St.meld. nr. 28 (2007–2008) Samepolitikken). Sametinget mener dette også bør omfatte å kommunisere regionale og kommunale myndigheters ansvar for å tilrettelegge for samiske kulturinstitusjoner og –aktiviteter innenfor deres geografiske områder.

Kommunene har, som utvalget påpeker, en rolle som viktig kilde til finansiering av kulturvirksomhet. Samtidig vet vi at kommunal kulturforvaltning nedbygges, og kultursektoren nedprioriteres budsjettmessig, i mange kommuner. Kulturutredningen viser da også at bibliotek, kulturskole, fritidsklubber og den frivillige kulturaktiviteten i kommunene i liten grad har fått del i midlene fra kulturloftet 1 og 2.

Kommunene er viktige iverksettere av tiltak rettet mot den samiske befolkningen. Mange kommuner er vertskapskommuner for samiske institusjoner, noe som gir arbeidsplasser i små kommuner. På grunn av svakere kommuneøkonomi er det mange kommuner som reduserer sin støtte til samiske kulturtiltak og -institusjoner, og noen som trekker seg helt ut. Sametinget blir ofte nesten eneste finansør av institusjoner og festivaler som gir kulturtilbud og kulturopplevelser for *hele* befolkningen i kommunen, i tillegg til kulturarbeidsplasser.

Sametinget med begrensede ressurser opplever som nevnt for ofte å stå ganske alene på virkemiddelsiden i arbeidet med å styrke og utvikle samisk kunst og kultur. Dette går først og fremst ut over aktørene innenfor samisk kunst og kulturliv. Det går imidlertid også ut over publikum som ikke i større grad får ta del i opplevelsen av samisk kunst og kultur. Dette er et tap for kunst- og kulturlivet i Norge.

En evaluering av Sametingets søkerbaserte virkemidler på kulturfeltet utført av Norut Alta i 2010 viser at de fleste av prosjektene Sametinget støttet ville ikke blitt gjennomført uten disse virkemidlene.

Den nasjonale museumsreformen sammenfalt delvis med Kulturloftet. (jf. også kap.11.5 Museum og kulturvern). Museums- og kulturvernfeltet hadde en samlet realøkning på 277,5 mill kr. På tross av at regjeringens lovnader om økte driftstilskudd har ikke Sametinget opplevd at de samiske museene har fått et løft på lik linje med de andre museene som inngår i det nasjonale museumsnettverket.

Sametinget har siden det overtok forvaltningsansvaret stått for størstedelen av driftstilskuddene til de samiske museene. De samiske museenes budsjetter er økonomisk sett små sett i forhold til andre sammenlignbare museer. I tillegg har driftstilskuddene fra kommuner og fylkeskommuner ofte blitt redusert og falt bort etter at Sametinget overtok forvaltninga. Fra sentralt hold legger man føringer på fordelingen av driftstilskuddet, der statlige midler utgjør 60 %, og regionale driftsmidler utgjør 40 %.

Norsk kulturindeks 2012 viser en tendens til økte kommunale driftstilskudd i Troms og Finnmark. Dette gjelder derimot ikke tilskudd til museer i de samiske områdene. Sametinget fikk i 2012 utarbeidet en rapport om kulturnæringer i samiske områder. Rapporten viser at museer er en viktig del av kultursyssetningen i samiske områder. Over en tiårsperiode er antallet ansatte i museumssektoren steget med 33 %. Dette utgjør en høyere andel av sysselsettingen enn i landsdelen og landet ellers. Det kan dermed virke som at tendensen går mot flere ansatte i de samiske museene, noe som igjen genererer økt aktivitet. Samtidig følger ikke de kommunale og fylkeskommunale driftstilskuddene opp denne veksten.

Dialog, samarbeid, koordinering og ansvarsfordeling mellom ulike forvaltninger og forvaltningsnivå er viktig for å nå kulturpolitiske målsettinger. Sametinget har en målsetning om å skape større forpliktelse til felles utvikling av samisk kunst og kulturliv gjennom *samarbeidsavtalene* vi har inngått med ulike fylkeskommuner, fra Hedmark i sør til Finnmark i nord, samt med Oppland om kulturminner. Videre er samarbeidsavtalene viktige for å synliggjøre at Sametinget ikke er alene om ansvaret for utviklingen av essensielle sektorområder i det samiske samfunn.

Samarbeidsavtalene omfatter omforente tiltak innenfor en rekke samfunnsområder. Kulturdelen i samarbeidsavtalene omfatter flere punkter og graden av spesifisering varierer mellom avtalene. Sametinget ser avtalene som en mulighet for felles satsning innen kulturfeltet i regionene, og prosjektene som er knyttet til samarbeidsavtalene krever en felles finansiering med fylkeskommunene. For å kunne være en likestilt finansieringspart i gjennomføring av felles prosjekter, er det viktig at Sametinget har nødvendige midler til disposisjon.

Stadig flere samer bor i større tettsteder og byer. Sametinget arbeider for samarbeidsavtaler eller andre typer formaliserte samarbeid mellom Sametinget og noen *bykommuner*. Kultur er ett av flere samarbeidsfelt i disse avtalene. Det er i kommunene mye av samepolitikken utøves. Et samarbeid med kommunene har et stort potensial. Det vil kunne styrke og medvirke til politikktutvikling på samiske samfunnsområder som ikke har vært naturlig for kommunene. For kulturlivet vil det kunne bety at de når ut til flere og nye publikumsgrupper, og gi mer oppmerksomhet om samisk kultur.

Sametinget støtter Kulturutredningens tilrådinger om et lokalt kulturløft. Og vil samtidig understreke kommunale og regionale myndigheters ansvar for vern og utvikling av samisk kunst og kultur.

De lokale, regionale og nasjonale samiske kulturinstitusjoner er viktige aktører og samarbeidsparter i utviklingen av samiske samfunn, samisk språk, kunst- og kulturliv, og er også en viktig kulturell infrastruktur for samiske kunstnere. En del av kulturinstitusjonenes samfunnsoppdrag er at de skal være arenaer for bevaring, nyskaping, formidling og utvikling, hvor samisk språk og kultur er sentralt. De samiske institusjonene befinner seg som oftest ikke i større byer og regionsentra, selv om de kan ha et nasjonalt eller regionalt formål eller målgruppe. De har ofte en flerfunksjonsrolle, fungerer som nav og fyrtårn, tilbyr kompetansearbeidsplasser i distriktene og har således en stor betydning for hele lokalsamfunnet og regionen. Dette er institusjoner som i høyeste grad er en del av en infrastruktur for demokrati, som omtalt i Kulturutredningen.

Avslutning

Sametinget har ved flere anledninger, både på politisk- og administrativt nivå, påpekt at regjeringen ikke fullt ut har oppfylt målsetningen i Kulturløftet II, punkt 13 Samisk kultur. Det er derfor meget viktig at samisk kulturpolitikk blir hørt og synliggjort i det kommende arbeidet med kulturpolitikken etter 2014, slik at det samiske perspektivet blir ivaretatt på en tilfredsstillende måte.

For Sametinget er det viktig at den samiske befolkningen skal ha likeverdige muligheter som den øvrige befolkningen til å ta delta i kulturlivet. Det må tilrettelegges for at de samiske kulturutøverne, kunstnerne og kulturinstitusjonene kan skape og formidle et godt og likeverdig kunst- og kulturtilbud.

Sametinget vil igjen berømme utvalgets arbeid. Vi støtter flere av utvalgets tilrådinger, samtidig som vi savner et noe større fokus på samiske forhold og samiske perspektiv.

Sametinget stiller oss disponible for å bidra med ytterligere innspill til arbeidet med den fremtidige kulturpolitikken.